

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

PSYKIATRIEN

Psykiatriledelsen

Mølleparkvej 10
9000 Aalborg
Postboks 210
Tlf.: 96 31 12 00
Fax. 98 12 95 44
www.psykiatri.rm.dk

Ref: Kontorchef
Susanne Jensen

Jr.nr. 1-15-1-74-0003-10

11.august 2010

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har bedt regionsrådene om en udtalelse i forhold til de overvejelser og foranstaltninger, som Rigsrevisionens beretning om voksnes adgang til psykiatrisk behandling har givet anledning til.

Region Nordjylland kan generelt genkende den beskrivelse der fremkommer i Rigsrevisionens gennemgang af voksnes adgang til psykiatrisk behandling i Nordjylland. De problemstillinger der rejses er kendte forhold som der på forskellig vis er sat på dagsordenen i regionen i konkrete planer og tiltag.

Disse planer og konkrete udbygningstiltag fremgår i særdeleshed af Regionens Psykiatriplan og udmøntes løbende ved de årlige budget- og kontraktforhandlinger for psykiatrien samt til dels i de ansøgninger der udarbejdes i forbindelse med SATSpuljeansøgninger.

Region Nordjylland har følgende konkrete bemærkninger til beretningen:

Voksne psykiatriske patienter adgang til ambulant psykiatrisk behandling

Det fremgår af beretningen at der i Region Nordjylland på opgørelses tidspunktet er den største andel (77 %) patienter på venteliste, der har ventet i mindre end 2 måneder på at komme i behandling på landsplan. Region Nordjylland er aktuelt på samme niveau og arbejder målrettet med forskellige tiltag for fortsat at kunne sikre, at en stor andel af patienterne tilbydes behandling inden for 2 måneder. Alternativt informeres patienten altid om mulighederne via frit og udvidet frit sygehusvalg.

Der kan nævnes følgende konkrete initiativer de seneste par år:

- anbefalinger i regionens psykiatriplan om styrkelse af ambulant behandling ved udvidelse af ambulatoriekapacitet, udvidelse af målgruppen til flere ikke-psykotiske patienter samt ved etablering af flere specialiserede og opsøgende tilbud
- udbygning af den generelle ambulante behandlingskapacitet som direkte følge af udvidet ret for voksne psykiatriske patienter.
- etablering af spiseforstyrrelsesenhed
- planlægning af udbygning af yderligere opsøgende ambulant behandling via SATS-puljeansøgninger (opsøgende psykoseteam, OPUS, selv-

mordsforebyggelse, intensivt ambulant tilbud til depressive patienter, dagtilbud til patienter med personlighedsforstyrrelse)

- fokus på hurtig visitation og udnyttelse af kapacitet på tværs af ambulatorier

Psykatrien i Region Nordjylland overvåger systematisk og kontinuerligt (månedligt) ventelister samt ventetiderne til behandling i de enkelte ambulatorier og i forhold til hvilke diagnoser og behandling der er efterspørgsel på.

Der indberettes fremover systematisk og løbende ventetider til venteinfo.dk om aktuelle ventetider i de kliniske ambulatorier.

Region Nordjylland hilser det velkommen at der i regi af Indenrigs- og Sundhedsministeriet bliver udarbejdet nationale retningslinjer for hvordan ventetiden løbende bliver overvåget, idet retningslinjer gør det muligt for regionerne ikke alene at basere sig på lokale behov og vurderinger.

Voksne patienters adgang til psykiatrisk indlæggelse

Region Nordjylland opfylder på lige fod med øvrige regioner pligten til at modtage patienter der har behov for tvangsindlæggelse. Langt hovedparten af de patienter der indlægges bliver indlagt akut (mindst 90 % på landsplan). Det er et billede der tegner sig i Nordjylland som i resten af landet.

Der har været store perioder med overbelægning på de psykiatriske afdelinger de seneste år i Region Nordjylland. Således har 25 % af sengedagene i Nordjylland i Rigsrevisionens undersøgelsesperiode været overbelagte.

Der er taget flere initiativer til afhjælpning af overbelægningen som er rettet mod flere elementer i en løsning af problemet. Der er initiativer rettet mod kapacitet, effektivitet og kvalitet i patientforløbet samt initiativer rettet mod fastholdelse, rekruttering, opgaveglidning/udvikling og kompetenceudvikling. Flere af disse tiltag er beskrevet i det følgende.

Planlægning og tilpasning af kapacitet, herunder færdigbehandlede patienter indlagt på psykiatriske afdelinger

Vedr. Sengekapacitet er det i Psykiatriplanen for Region Nordjylland gjort eksplicit at kapaciteten tilpasses behovet og at dette kan være gældende i såvel opadgående som nedadgående retning.

Den konkrete udvikling de seneste år i Region Nordjylland har været en styrkelse af sengekapaciteten gennem udvidelse og yderligere specialisering af sengekapaciteten. Aktuelt planlægger Region Nordjylland udvidelse med et sengeafsnit til behandling af gerontopsykiatriske patienter (ældrepsykiatri) ultimo 2011. I 2009 blev der udvidet med 10 intensive sengepladser (lukket modtageafsnit) for bl.a. at kunne hjemtage behandling af nordjyske patienter fra Region Midtjylland. I 2009 er der ligeledes sket en styrkelse af den samlede retspsykiatriske sengekapacitet ved at opnormere et almenpsykiatrisk sengeafsnit til den retspsykiatriske målgruppe, sengekapaciteten blev netto udvidet med 4 pladser herved.

Det er en væsentlig problemstilling for psykiatriske patienter samt for kapaciteten i regionens sengeafdelinger, at de psykiatriske afdelinger har færdigbehandlede patienter indlagt, der ikke kan udskrives, fordi de nødvendige kommunale sociale bo- og støtteforanstaltninger ikke er sat i værk. Derfor er det kærkommen at problemstillingen også gøres til genstand for en national bevågenhed i samarbejde med Kommunernes Landsforening, som beskrevet af Rigsrevisionen og fremhævet af Statsrevisorerne. Region Nordjylland kan oplyse, at Regionen sammen med kommunerne beliggende i regionen har gjort problemstillingen ift færdigbehandlede patienter til et selvstændigt og fælles indsatsområde i de kommende sundhedsaftaler. Der tilgår således allerede nu kvartalsvis statistik til de enkelte kommuner om færdigbehandlede patienter. Det er endvidere aftalt, at der skal være casestudier i samarbejde med de enkelte kommuner ift færdigbehandlede

patienter indlagt i psykiatrien med det formål at kunne angive handlingsanvisninger på nedbringelse af antallet.

Anbefalinger i Region Nordjyllands Psykiatriplan om udbygning af den ambulante kapacitet herunder opsøgende psykoseteam giver en klar forventning om at kunne efterkomme hurtigere behandling og nedbringe belægningen på sygehusene på sigt. Forskningsresultater fra opsøgende psykoseteam viser, at behovet for indlæggelse kan reduceres. De første og foreløbige erfaringer med opsøgende psykoseteam i Nordjylland viser, at der har været et fald i sagedagsforbruget for disse patienter i forhold til tidligere. Udviklingen følges de kommende år for at kunne vurdere effekten.

Sats-puljemidlerne udgør en væsentlig del af psykiatriens finansiering og mulighed for udbygning, men det stiller regionen overfor særlige planlægningsmæssige udfordringer at udbygningen på psykiatriområdet er afhængig af nationale udmeldte emner med tidsmæssigt afgrænsede bevillinger som er gældende for SATS-puljerne.

Region Nordjylland har som den mindste region i landet ift indbyggere og samtidig kendetegnet ved et stort geografisk spredt område ikke samme muligheder for at udnytte stordriftsfordele i kapacitetsplanlægning mm som øvrige regioner i landet. Dette mindsker mulighederne for at kunne udnytte kapaciteten fuldt ud og kan i højere grad medføre situationer med overbelægning.

Effektivitet / kvalitet

Behandlingsforløbene indenfor almenpsykiatri, skizofreni, affektive lidelser og spiseforstyrrelser er konkretiseret i Region Nordjylland gennem patientforløbsbeskrivelser. Patientforløbene er aktuelt ved at blive implementeret i de kliniske afdelinger. Formålet er at få implementeret standarder for behandlingen indenfor de enkelte sygdomsområder i den ambulante behandling og når behandlingen foregår under indlæggelse. Det helt overordnede formål er, at behandlingen foregår med evidens og også effektivt i forhold til det enkelte forløb.

Den gennemsnitlige indlæggelsestid er højere i Region Nordjylland end gennemsnitligt på landsplan. Der er en forventning om at behandlingen bliver mere effektiv og at indlæggelsestiden på sigt vil kunne nedbringes ved implementering af disse standardiserede patientforløb.

Region Nordjylland anvender systematiske sammenligninger af behandlingsindsatsens kvalitet ved deltagelse i NIP på skizofreniområdet (Nationale Indikator Projekt). Deltagelsen heri og et konkret fokus på kvalitet på skizofreniområdet har medført øget kvalitet i skizofrenibehandlingen i forhold til de kriterier for behandlingens indhold som indgår i de nationale standarder.

Desuden foretager Region Nordjylland sammenligninger af produktiviteten for de ambulante enheder i Regionen og på tværs af regionerne. Der har gennem øget fokus på dette været en øget produktivitet i Psykiatrien i Region Nordjylland de seneste år. Der vil fortsat være behov for en strategisk indsats på området.

Fastholdelse, rekruttering, opgave- og kompetenceudvikling af personale

Region Nordjylland har som et led i Psykiatriplanen truffet beslutning om en HR strategi for Psykiatrien der indeholder anbefalinger om en mangestrengt indsats for at det også fremover kan lykkes at dække behovet for psykiatrisk behandling. Nogle af de konkrete initiativer der er taget som følge af implementeringen af denne strategi beskrives i det følgende.

Manglen på læger og specielt speciallæger i psykiatri har været udtalt i Region Nordjylland. En systematisk og omfattende rekrutteringsindsats er lykkedes således at antallet af læger ansat i psykiatrien i Region Nordjylland er steget væsentligt. Manglen er primært afhjulpet ved rekruttering af udenlandsk arbejdskraft, hvor den samlede sprog- og kulturindsats og oplæring i danske psykiatriske for-

hold stadig pågår. Det er således en forventning at den lægelige styrkelse fremover vil bedre muligheden for mere behandlingsintensive forløb der muliggør en nedbringelse af overbelægningsituation og ventetider til behandling. Med afsæt i bl.a. viden om det typiske tidspunkt for pensionering af speciallæger og den konkrete alderssammensætning af nuværende ansatte speciallæger er der behov for en fortsat rekrutteringsindsats af læger og speciallæger i psykiatri.

Psykiatrien i Nordjylland har gennemført en fratrædelsesanalyse, der viser andelen af fratrædelser på årsbasis og årsagerne hertil. Der foretages nu systematisk fratrædelsesinterviews af samtlige medarbejdere, der ophører deres ansættelse i Psykiatrien. Formålet er en strategisk indsats for at mindske personaleomsætningen generelt.

Regionen ser frem til specialuddannelsen for psykologer i psykiatri der starter op i 2011. Psykiatrien i Nordjylland har allerede arbejdet konkret med opgaveudvikling/-glidning fra psykiater til psykolog i særligt projekt i samarbejde med Dansk Psykiatrisk Selskab og Dansk Psykologisk Forening og projektet har givet handlingsanvisninger til den fortsatte udvikling hermed.

På plejeområdet støttes specialuddannelsen til psykiatriske sygeplejersker for at sikre højt kvalificerede sygeplejersker i psykiatrien. Regionen har også gennemført en specialuddannelse for social- og sundhedsassistenter i psykiatri, som vil blive evalueret.

Venlig hilsen

Per Lund Sørensen
Psykiatridirektør